

PÉCSI LAPOK.

Vegyes tartalmu lap.

Hirdetések felvételnek
Oppelik A., Schalek Henrik,
Haasenstein és Fogler,
Mosse Rezső bécsi; — Gold-
berger A. B. budapesti; —
G. L. Daube és társa
M. frankfurti;
Haasenstein és Fogler
Steiner A.
hamburgi irodáiban.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 frt.
Félévre 4 " "
Negyedévre 2 " "
Hirdetési árak:
A négy-hasábos petitsor
1-szeri felvétele . . . 7 kr.
2-szeri " 6 " "
3-szori " 5 " "
A három-hasábos „Nyitltér”
petitsor 10 krval számítatik.
Hirdetés-bélyegár 30 kr.

Megjelenik hetenkint háromszor
és pedig:
vasárnap, szerdán és pénteken

Szerkesztőségi iroda hal-tér 5-ik számú házban. Hirdetések és előfizetések felvételi
irodája Ramazetter Károly kiadóhivatalában boltiv-közben a könyvnyomda mellett.

Egyes szám
Szerda- és pénteki kiadás 5 kr.
vasárnap 10 kr.

Előfizetési felhívás

a „Pécsi Lapok” vegyes tartalmú lapra.

Megjelenik hetenkint háromszor:

vasárnap egész iv, szerdán és pénteken féliv tartalommal.

Előfizetési díj: egész évre 8 frt.
félévre 4 frt.
negyedévre 2 frt.

Az előfizetések bármikor megkezdhetők; a díj a „Pécsi
Lapok” kiadóhoz. Ramazetter Károlyhoz Pécssett —
intézendő.

Egyes számok a kiadóhivatalban, úgy Weidinger N.,
Valentin K., Traub B. és társa és Böhm M. urak könyv-
és papirkereskedéseikben, valamint az indóház mellett;
dohánytözsében kaphatók, vasárnapi 10, szerda- és pénteki
számok 5 krjával.

A lap pontos kihordása és szétküldéséről gondoskodva lesz.
HIRDETMÉNYEK a legutányosabban közöltetnek.

A vörös kereszt-egyletről.

Mozgalmas idők járnak. — A táviró minden órán, minden percben meghozhatja a hírt, hogy egy nagymérvű — borzasztó háboru előestélyén vagyunk. Azonban nemcsak a jövőre lehet méltó aggodalmunk, a jelen egét is vörös viharos fellegek borítják. A kétséges jelen s a még szászorta inkább kétséges jövőre való kilátás óva int bennünket, hogy a vörös kereszt-egylet fiókegyleteinek megyénkben mentül nagyobb kiterjedésű szaporítására hívjuk fel a közönséget.

Eddig megyénkben a helybeli megyei választmányyal egyetemben tíz fiókegylet van, mely azonban még mindig kisebb szám, mint a minőt a tisztán nemes és humanus czél elősegítése megkíván.

A vörös kereszt-egylet nem kíván egysektől nagy áldozatot. Tömeges részvét az, mely magasztos czélját megvalósítja. Már pedig egy pár fillért, egy pár garast a legszegényebb ember is adhat, különösen akkor, a midőn tulajdonképen az ily kiválólag humanus természetű célra adott fillérek ép a segélyt nyujtók javára eshetnek, a mennyiben senki sem tudhatja, hogy nem-e épen a testvére, avagy unokája élete fog az összegyűjtött filléreken segélyeztetni, — az időelőtti halál dermedt karjai közül kiragadtatni.

A vörös kereszt-egylet a szeretet és a humanizmus kifolyása.

Nem ismer vallásfelekezeteket, előtte mindenki valláskülönbőség nélküli.

Jelvényét a vörös „k e r e s z t”-et csupán Genf város iránti hálából választotta, miután a városnak — melynek czimere a vörös kereszt — az egylet létesítése körül rendkívüli érdemei vannak.

Az egylet célja a háboruban megsebesült, vagy megbetegedett katonák ápolása. Célja az egészségügyi csapatok működését támogatni s a csatatéren a betegápolás terén mutatkozó hiányokat pótolni.

Feladata továbbá a rokkant katonákat, a háboruk zajában elhullott, vagy munkaképtelenné vált harezosok hátrahagyott családjait segélyezni.

Célja végre rendkívüli szerencsétlenségeknél, ugymint árviz, tüzvész, járvány esetén közhasznu tevékenységet kifejteni.

Könnnyü belátni tehát, hogy itt a valásfelekezetek szinezetéről sem lehet szó, hanem oly magasztos eszmékrői, melyeket a mindenható jó Isten az emberi szívbe már megteremtése alkalmával sugalt, — szeretet és humanizmus azok, melyek a társadalmat összetartják

Szeretet és humanizmus az, mely az embert belső világában az állattól oly élesen megkülönbözteti s oly magasán felemeli.

A zászlót, melyre e jelszavak: szeretet és humanizmus vannak felirve, fennen kell lobogtatni.

Itt nincs pártérdek, nincs felekezetiiség, mely az egyeseket külön választhatná.

Mindenki siessen, hogy az oltárt szentté tegye. E tekintetben közönynek nem szabad, nem lehet uralkodni. Nem várhatunk mindent az államtól; a társadalomnak az ily eszméket lelkesen fel kell karolni.

Csoportosuljunk tehát a vörös kereszt-egylet zászlója alá, — alkossunk lehetőleg a megye minden helyén fiók-egyleteket.

A tanárvizsgálati szabályzat életbelépését illetőleg a miniszter ezt határozta: A jelen és a következő 1882/3. tanév lefolyta alatt még a régi szabályzat szerint tehetnek tanárvizsgálatot a) azon tanárjelöltek, a kik az 1880/1. tanév előtt egyetemi tanulmányaikat három évi tanfolyammal befejezték, b) azon tanárjelöltek, kik az 1880/1-iki tanév előtt egyetemi tanulmányaik első vagy második évét fejezték be; ezektől azonban a tanárvizsgálatra négy évi egyetemi tanulmány kimutatása követeltetik, c) oly jelöltek, a kik egyetemi tanulmányokat nem mutathatnak ki, de a tanárvizsgálati bizottság javaslata alapján tanárvizsgálatra már engedélyt nyertek. Megjegyeztetik, hogy az a), b) és c) pont alatt nevezettek kötelesek vizsgálatukat a kijelölt átmeneti évek alatt teljesen befejezni, minthogy ezentül a régi szabályzat érvényessége megszűnik. — A tanárvizsgálati új szabályzat ennél fogva azon szakaszaira nézve, melyek az alapvizsgálatra vonatkoznak a f. 1881/2. tanévben életbe lép és első sorban azon egyetemi hallgatókra nézve kötelező, a kik az 1880/1. tanév óta tanári pályára készülnek. Az új szabályzat többi szakaszai értelmében tartandó szak- és paedagogiai vizsgálatok pedig első ízben megfelelőleg az 1883/4. illetve 1884/5. tanévben fognak tartatni. A miniszter egyuttal intézkedett, hogy ezen új szabályzat utmutatása szerint a középiskolai tanár képzőintézet szabályzata és tanterve is elkészítettessék.

A tisztviselők qualificatiójáról szóló törvényjavaslat tárgyában, mint értesülünk, igen figyelemre

méltó emlékirat benyujtása iránt történt megállapodás orvosi szaktekintélyek részéről. Az emlékiratban azon indokból, hogy a közigazgatás és az igazságszolgáltatás in psychiatricis a tisztai és törvényszéki orvosok részéről számos esetben igen hiányosan lesz kiszolgáltatva, — azon javaslat tétetik, hogy a tisztai és törvényszéki orvosok minőségének törvényszerű megállapításánál a törvényszéki lélektan kellőképen tekintetbe véssék. Az emlékirat szerint kimondandó lenne a qualificatióról szóló törvényben, hogy minden tisztai, törvényszéki, börtön- és fegyházorvos köteleztessék kimutatni, hogy a gyakorlati elmekörtant, — mely az orvosegyetemi rendes tantárgyak közé, habár szigorlati tantárgyul nem tekintetnék is, — felveendő lenne, két féléven át hallgatta, s abból ki-elégítő sikerrel colloquált, — továbbá, hogy valamely állami tébolydát legalább három hónapon át látogatott, és csak azok, kik ezen előfeltételeknek megfeleltek, lennének bocsátandók az ugynevezett tisztiorvosi vizsgára, melyen az elmekörtant, továbbá a törvényszéki lélektan, és pedig ez utóbbi, nehogy melléktantárgyként tekintessék, — függetlenül a törvényszéki orvostantól, — lennének a vizsga tárgyai. Tisztai, törvényszéki, börtön és fegyházorvosokká csakis olyanok lennének választhatók, illetve kinevezhetők, kik ezen kötelezőleg előirandó tisztai orvosi vizsgát kellő sikerrel letették. — A kérdéses emlékirat legközelebb be fog nyujtatni a kormányelnökhöz.

Ujdonságok.

A vörös kereszt-egylet e hó 19-én (vasárnap) délután tartotta meg ez évi rendes közgyűlését. Elnöknő Aidinger Jánosné, szül. Nyers Ilona urhölgy elfoglalván az elnöki széket, alelnök Kellefmi Károly ur üdvözölvén a szép számmal megjelent tagokat — megnyitotta a gyűlést. A napirend első tárgyát a mult évről szóló elnöki jelentés képezte, melynek főbb pontjait képeztek a következő körülmények: Az ezelőtt harmadfél évvel megalakult pécsi vörös kereszt-fiók-egylet mult évi közgyűlése alkalmával megyei választmányyá kiáltatván ki, összeköttetésbe tette magát a nevezetesebb megyei községekkel és fiók-egyletek alakítására szólította fel őket, melynek örvendetes eredményeképen konstatalható, hogy ma már megyénkben tíz fiók-egylet létesült és pedig a következő helyeken: Pécsváradon, Baranya-Baánban, Sellyén, Herczeg-Szöllösön, Üszöghben, Szt.-Lőrinczen, Villányban és a pécsi-járásban szintén egy, nem különben alakuló félben van még két fiók-egylet: Siklóson és Mohácsen. A tagok összes létszáma 554. — A megyei választmány érintkezésbe lépett a budapesti központi vörös kereszt-egylettel, egy helyben szervezendő betegápoló nőképezde felállítására érdekében. Helyben beszereztetett 500 sebkötő és ugyanannyi pólyacsomag, melyhez hozzájárulva a sellyei fiók-egylet által beküldött 200 sebkötő és ugyanannyi pólyacsomag, az összes készlet illetékes helyre szállított. Az elnöki jelentést követte a pénztárnok évi számadása, mely szerint a pénztár állása, leszámítva mindennemű kiadásokat, 1549 frt 35 krt tesz ki. Következett, az alapszabály értelmében, a választmány

5 tagjának kisorsolása, kik újra megválasztattak. Az egylettől végkép megvált Lexa Ludovika urhölgy és Chalupni János ur választmányi tagok helyébe: Bodó Istvánné urhölgy és Fekete Mihály ur választattak meg. Ezzel a gyűlés véget ért.

Megemlékezésül márczius 15-ére, a munkás-egylet tagjaiból alakult bizottság által szombaton a Scholz-féle sörcsarnokban rendezett tánc-estély, mely szónoklat és szavallattal volt egybekötve — nem épen nagy számú, de meleg hazafias érzelmű közönség részvétele mellett folyt le és így az est a hazafias lelkesültség által emeltetve, valószínűs ünnepélylyé vált.

Vasuti előmunkálati engedélyek. A m. kir. közmunka- és közlekedésügyi miniszter Szeniczey Ferencz és érdektársainak a Sárosdtól, esetleg Sárbogárdtól Szegszárdig vezető helyi érdekű vasutára, továbbá Perczel Dezső és érdektársainak a Kelenföld-pécsi vasut Sárbogárd és Simontornya közötti egyik legalkalmasabb pontjától Szegszárdig vezető helyi érdekű vasutvonalra az engedélyt megadta.

A budapesti könyvészeti kiállításról következő közlésére kértünk fel. A kiállítási bizottság elnöksége részéről intézkedés tétetett, hogy mindazok, kik április hó első felében, tehát a husvétü szünidők alatt a kiállítást a vidékről meglátogatni kívánják, az ide és visszautazásra leszállított áru vasuti jegyeket kapjanak. Miután a kedvezmény a kiállítási bizottság elnöke részéről kiállított igazolvány által vehető igénybe, figyelmeztetnek mindazok, a kik e kedvezményben részesülni akarnak, hogy azt a kiállítási bizottság elnökénél mielőbb bejelentessék.

Szigetvárról írják nekünk: Fornszek Sándor képviselőnknek a városház terme számára festett képét leplezték le. Az egész város ünnepi színt öltött, a házakon zászlók lengettek. A választókerület minden községe küldött képviselőket, Kaposvár és egész Somogy képviselve voltak. Pécsről is többen kirándultak. A városház nagy terme szüfölgésig megtelt. Varga Sándor városi jegyző nyitotta meg az ünnepélyt. Erre ifj. Csorba Ede emelt szót, beszédét nagy lelkesedés kísérte. Fornszeknek — mondá a szónok — nem zajos szerepléssel szerezte meg ama rokonszenvet, melyet annyira megérdemel, hanem a hazafias, nemes és független elvekben való tántoríthatlan hűség és ragaszkodásban tündöklik. Ép azért

nagy jelentőségű a mai nap, mert élő tiltakozást képez a kor uralkodó iránya ellen, a mely rendszerint nem azokat állítja fel a tisztelet tárgyául, kik ilykép ily nemesen emelkednek ki polgártársaik felett. — Nem üres lármával, de kitartással kell törekedni célunk felé és így okvetlen megnyerjük a nemzet bizalmát. A nemzeti önértet alaposága és az ősi dicsőség hitében való tétlen elbizakodottság közt nagy különbség van. Amaz a nemzet valódi értékére támaszkodó szilárd férfiasság, az csak üres elbizakodottság, mely kockára teszi magát a nemzet lételét. Ez ünnep a hazafisággal párosult férfias erényt teszi tüntetés tárgyává s a lelkesedés, mely politikai pártkülönbség nélkül nyilvánul, azt jelenti, hogy, mikor az óra ütnei fog, mindnyájan ott leszünk, hogy kiküzdjük azt „a jobb kort, mely után buzgó imádság epedez száz-ezrek ajakán.“ A beszéd határtalan lelkesedést idézett elő. Ezután Horváth György bíró kijelentette, hogy a képet Szigetvár az utókor számára, mint drága ereklye fogja őrizni. Erre a jelenlevők mindannyian énekelni kezdtek a kép előtt. A chorus elzengte a szöveget, a jelenlevők közül számosan könnyezve adtak kifejezést berső megindulásuknak. Délután egy órakor a „Korona“ vendéglő nagy termében a nép szünni nem akaró éljenzései között megérkezett az ünnepelt Fornszek Sándor, a hol fényes és igen sikerült banket volt rendezve tiszteletére. Az első pohárköszöntőt Szücs Mihály lelkész mondotta Fornszekre, mire Fornszek így válaszolt: E ritka kitüntetés csak is az alatt az egy feltétel alatt fogadhatja el, hogy egy nagy részét ama bajtársaira hárítja, kikkel 1848-ban együtt harczolt. Ed-dig is hazájáért működött, ezután sem lesz nemesebb cél előtte, mint a hazának boldogsága és poharát Kossuth Lajosra a legnagyobb magyarra, és a függetlenségi pártra emelé. Csorbát Körmenyi esperes éltette, ki az ünnepély jelentőségét oly szépen kifejtette. Vikár János lelkész Fornszek hazafias erényeit magasztalta és a hazát éltette. Varga jegyző a választókerület polgárait éltette. Leirhatlan lelkesedést idézett elő Szabó Kálmán kaposvári polgármester szép beszéde, poharát a jelenkor kuruczainak győzelmére üritette. Még számosan mondottak beszédet, a vidékről számtalan üdvözlő táviratok érkeztek. Simonyi Ernőnek is küldöttek táviratot.

— **Budapest-pécsi vasut.** Mint a „P. Lloyd“ Bécsből értesül, a budapest-pécsi

vasut engedményesei — és pedig az osztrák hitelintézet és a magyar általános hitelbank — kiknek tudvalevőleg mérvadó befolyásuk van a pécs-barcsi vasut igazgatásában is, a nevezett vasutak üzletvezetését egyesíteni szándékoznak, úgy hogy a mohács-pécsi vasut hozzácsatolásával, melynek üzlete tudvalevőleg már ma is egybe van olvasztva a pécs-barcsi vasutával, több mint 300 kilométer hosszú összefüggő vasuti hálózat nyeretnek, mely mint összefüggő kapcsolcs egyrészt a főváros, másrészt Mohács és Barcs, illetve a Duna és Dráva közt mindenestre igen fontos szerepet volna hivatva játszani a magyarországi vasutforgalom terén. De az egyesítés által az üzemi költségek is jelentékenyen redukálhatók volnának, a mi kamatbiztosítást nem élvező vasutnál szintén nem kicsinyelendő körülmény.

Színház. A hétfői napra „Norma“ tüzetett ki s csakugyan norma-nappá vált e nap, minthogy annyira eltelt már a közönség Bogyó ur repetálásával, hogy csak 3, szóval három jegy kelt el s így előadás nem tartatott. — Bogyó ur társulatával városunkból Sopronba fog menni s ott husvét másnapján kezdi meg előadásait. A soproni közönség nagy érdeklődéssel várja a társulatot, minthogy náluk az operát évtizedek óta nem kultiválta egy igazgató sem. Mi is nagy érdeklődéssel vártuk Bogyót, de csakhamar lelohadt a nagy érdeklődés.

Apró hírek. Kinevezések. A pénzügyminiszter, Tallián Zsigmond, Veres Vincze, Popovics Gyula és Záborszky Sándor segéd-biztosokat a pécsi kataszteri kerületbe pót-biztosokká nevezte ki. — „Kloppholz“ czim alatt egy helyben tartózkodó „író és nyomdász“ német nyelvű röpiratot szándékozik kiadni, a nyomdászat körébe vágó humorisztikus tartalommal. — Lothárd községben a himlő járványserüleg kezd mutatkozni, amiértis a községi iskola bezáratott. — A szalonka-ide ny már hetek óta tart, de igen kis csoportokban huznak a szalonkák s így vadászaink nem igen bőven ejthetnek „halot-takat.“ — Szédelgés. Szentgyörgyvár János szabó, többektől feldolgozás végett átvett ruhászövetekkel ellillant. — Lopás. Makay nevű napszamos egyik társa zsebéből 9 forintot ellopott. — Korán megértek. Balatonyi József és Funk János cipész inasok több kereskedésben apróságokat elesentek. A rendőrség letartóztatta

Tárca.

Parisina.

— Byron. —

(3-ik folytatás.)

7.

Villan a tör, felesendül a penge —
„Félre dühös kar, tedd hüvelyébe!
Védtelen embert bandita gyilkol,
Bűnös a nőd, de te.... alva ne bántsd.
Nincsen-e pallosjog a kezében?
Új bíróséket ősi szokásként,
Halld meg a vádat, halld meg a védszót —
A jogos útra nem „esküd“ is int?“
.....
Igy szólal fel a lelkiismeret
Hatalmas menyörgésszerű szava;
S mig így tünődik, egy tekintet éri
A nyugvó nőt, ki párnáin piheg.
Mi jó, hogy alszik, ah! ha látta volna —
A vér, mely oly szeliden csergedez
A hattyutesten áttörő erekben:
Utolsó cseppig jéggé dermedez!
.....
Feljő a nap; arany sugarait
Lövelli bé a kárpitos terem
Góthives ablakán Azzó remeg.....
Hideg gyöngyök verik ki homlokát.
Nem is csoda, azon töré fejét —
Ne fojtsa-e meg alvó hitvesét?

8.

S nem ért fel még a nap aranytrónusára
Hogy elkészült Azzó a szörnyű tusára
Kezében a terhes tanúbizonyságok,
Súlyosabbnál súlyos bűn-s vádpontozatok,
Ki lettek hallgatva a szolga, komorna,
Reszkesse haragját, aki itt nem szólna; —
De ki így vall mindent, amit láttot, hallott,
Őszinte szava! A reméll bocsánatot.
Rablánczok! a görnyed az, ki hiven nem vall,
Legyen az ur, főpap, apród, cseléd, vazall,

9.

Gyors határozatra hívta Este sarja
Össze a birákat, mert a tudat marja
Hogy nincs már hitvese, nincs drága magzatja
Helyettök két bűnös, kit lesujt haragja.
Azért is sietve jó és foglal helyet
Ki ma hivatalos s a kit hely megillet.
Előttök az ifjú bűnös, szerelmes pár
Kik még nem gyanítják, hogy rájok mi sors vár.
A nő szabadon van: szép és gyönyörteli,
Az ifjú kötözve is oly erőtelj!.....
Óh szentséges anya! ki képe a kinnak —
Te tudod, hogy mi az: így állni fiúnak
Édes atyja előtt — a ki most bírása, —
Kinek csak halálos szókra nyil meg szája;
Kinek habár szíve lángban égő katlan,
Határozata szilárd visszavonhatatlan.

(Folytatása következik.)

Ascanio,

Dumas Sándor regénye.

Francia eredetiből fordította
dr. Daempf Sándor.

VI.

Mire valók a felügyelőnök.

(Folytatás.)

Perrine asszony volt az, ki félig fel-emelkedve székéről, félretolta rokkáját, s orsojára támaszkodva, első töré meg a csendet.
— Mit beszél ez a tökfilkó Raimbant? szólalt fel az érdemdús felügyelőnök. Hal-lotta, Colombe? Midőn pedig Colombe nem felelt: Mit akar, fiatal ember? folytatá, néhány lépést téve Ascanio felé. De Isten bocsá!.. kiáltott fel egyszerre, megismervén, kivel van dolga, hisz ez azon udvarias gavallér, ki az elmúlt három vasárnap oly udvariasan nyujtott nekem szenteltvizet az egyház ajtajánál! Mi tetszik, csinos barátom?
— Beszélni akarnék önnel, hebegé Ascanio.
— Velem egyedül? kérdé szépelegve Perrineasszony.
— Önnel... egyedül...
S Ascanio midőn így felelt, maga bevallotta magának, hogy gyalázatosan hazudik.
— Akkor jöjjön csak erre fiatal ember; jöjjön csak, szólj Perrine asszony, egy oldal-ajtót kinyitva s intve Ascanionak.

őket. — Halálozás. Podráczky Lajos pénzügyi tanácsos és pestmegyei adófelügyelő, ki városunkban is mint több ideig itt működött pénzügyi titkár, köztisztviselő volt, és innen eltávozását mindenki, ki humanus bánásmódját és jellemes fellépését ismerte, őszintén sajnálta — Budapesten elhunyt. Béke poraira!

Belföldi hírek. A fölkelésben levő területekről újabb tudósítás nem érkezett. A közlemények és a táviratok átbocsájtásában, — főleg a montenegrói mozgósítás híre óta, — ismét nagy szigort fejtenek ki a partszéli hatóságok. Ami magát a montenegrói mozgósítás híre illeti, ezt az eredeti források föntartják. Hivatalos részről különben még mindig nem czáfolták meg azt a hírt, hogy a montenegrói alattvalókat a Boccából kiutasították, a mi nyilvánvalólag a megtorlás jellegével bírt. — A horvát országgyűlés többségének klubjában a legutóbbi ülésen egy javaslatot terjesztettek elő, mely a házszabályok módosítását veszi czélba a kihágó képv. megfélemezése végett, miután a tapasztalt rendtelenségek az országgyűlés tárgyalásait csaknem lehetetlenné teszik. A fiunei vita bekövetkeztén, még nagyobb botrányoktól tartanak. A javaslat héttagn bizottságnak adatott ki, mely az indítványt szakaszok szerint szövegezve, a klubnak újra bemutatja, ahonnan az a ház elé kerül. Zárából távirják: A krivosjei fölkelők veresége csüggesztőleg hatott. A Stolac melletti falvak menekült lakói békés szándokkal térnek vissza. Itteni katonai körök azt hiszik, hogy erős csapatmozgalmak segítségével még e hóban a hercegovinai fölkelés is le lesz verve. Jovannovic most minden figyelmét Hercegovinára fordítja.

Külföldi hírek. Bécsből jelentik a lapok, hogy a külügyi hivatal köreiben túlzottan tartják az orosz-német, avagy Oroszország és Ausztria-Magyarország közti háború lehetőségéről berlini lapokban található közleményeket. A bécsi és pétervári kabinetek közti viszony változatlanul szivélyes, mire nézve Kálnoki hadügyminiszter a delegációknak csalhatatlan bizonyítékokat fog szolgáltatni.

Egy és más régi szerelmesekről.

(Abelárd és Heloise-ról, Rousseauról és ennek „Második Heloise“-ről s több efféle elavult dolgokról.)

Abelárd megismerkedvén, Heloise-zal és nagybátyjával a hiu kanokok által házába

Ascanio utána ment, de utjában egyikét veté Colombera ama mély tekinteteknek, mikkel a szerelmesek oly sokat tudnak kifejezni, s melyek bármily jelentéktelenek s érthetetlenek legyenek is a közönyös szemlélő előtt, azzal végződik mindig, hogy megérti azon személy, kihez intéztetnek. E jelbeszédből, Colombe kétségkívül egy szót tem vesztett, mert midőn szemei, aligha tudta hogyan, a fiatal emberével találkoznak, fölig elpirult, s mert érezte, hogy elpirult, lesüté szemeit a himzésre s elrontott egy szegény, ártatlan virágot. Ascanio látta e pirt, s hirtelen megállva, egy lépést tett Colombe felé, de e perczen megfordult Perrine asszony s hirtelen a fiatal embert, ki kényszerülve volt őt követni. Alig hagyta el az ajtó küszöbét, Colombe elejté a tüt, karjai széke két oldalára, feje a támlára hanyatlottak, s hosszú sóhaj küzködött fel kebeléből, mely a szív megfoghatlan rejtelmei folytán azt látszék mondani, miként bánkódik ugyanazon, hogy Ascanio eltávozik, de mégis némi örömmel látja, hogy nincs többé itt.

Mi a fiatal embert illeti, ő határozottan rossz hangulatban volt; rossz hangulatban Benvenuto iránt, hogy oly különös megbízással ruházta fel; rossz hangulatban önmaga iránt, hogy az alkalmat nem használta jobban fel: s rossz hangulatban volt főképp Perrine asszony iránt, hogy ép azon

fogadtatott s a gyöngé hajdon mesterévé, korlátlan urává tétetett. A fiatalok csakhamar megszerették egymást, és a hírneves Abelárd csillaga örökre letűnt, mert hisz azontúl csupán szerelmének élt. Abelárd vetélytársai diadal-maskodván, Heloisét az imádott férfi ilyen lealacsonyítása — kire ujjal mutogattak, mint saját énjének romjaira — annyira bántotta, hogy térden állva kérte: áldozza fel őt dicsőségének s neki csak azt engedje meg, hogy őt imádhassa; taszítsa őt a világ által megvetett nők sorába, kik sziveik rabjai, és a házastárs nevével soha sem tiszteltetnek meg. Becstelensége leendő büszkesége.

Abelárd határozatlanságában nem nyilatkozott, mi Fulbertet mélyen sértvén, kitiltá őt házából. A szerelmesek ezentúl csak titkon találkozhattak, de Fulbert figyelmét ez sem kerülhetvén el, nehogy talán ebben őket megakadályozza, Abelárd megszökteté Heloisét, de haladéktalanul visszavert Fulberthez, lábaihoz veté magát és bánata által megnyeré tőle unokahuga kezét. Titokban a házasság is megtörténvén, a hitvesek abban állapodtak meg, hogy Abelárd hírneve iránti tekintetből külön fognak lakni. Fulbert szolgálai kikürtölvén a házasságot, Abelárdot irigyei gyávaságról vádolták, azzal, hogy a filozófiát, ékesszólást és dicsőséget egy új Delilának hozta áldozatul. Abelárd nem állotta tagadni viszonyát — mintha ez szégyenére vált volna; a nagy-lelkű Heloise pedig kedvese hírének becsületét feláldozva, azt híresztelé, hogy ő Abelárddal csak a csodálat imádatával van egybefűzve. Így semmisíté meg saját erényét, csak hogy kiemelje Abelárd nevének fényét s hogy viszonyukat kétségbevonhatlanul megczáfolja, férje beleegyezésével zárdába ment s felvéve az ujonczok fehér fátyolát.

Ez több volt, mint a mennyit Fulbert hiúsága elviselhetett. Boszút forralt tehát. Hóhérok lepik meg álmában Abelárdot, gyalázzal illetik, s vérében fekvé magára hagyják.

Heloise erre elfogadja a püspök kezéből a gyászos fátyolt. Istennek szenteli magát. Tizenöt év alatt, melyeket az áldozat az argenteuili zárdában töltött, egyetlen szemrehányás, egyetlen panasz, egyetlen sohaj, sem szállott fel sirjából.

Abelárd és Heloise ezután még sürűen leveleztek egymással, s e levelekben Heloise emberfölötti szerelmének örök bizonyítékát nyújtotta. Különösen megkapó azon megnyugvás, melylyel önsorsát fogadja. Ily

perczen hitta őt, midőn Colombe szemei maradást intettek neki.

Arébis, midőn a felügyelő négy szem közt levén vele, őt látogatása czélja felől kérdezé, Ascanio nagyon is nyomatékos hangon felelt, el levén határozva bosszút állni rajta, önnön ögyetlensége miatt.

— Látogatásom czélja, édes asszonyom az, hogy lenne oly szives a Nesle-hotelt megmutatni, még pedig egyik végétől a másikig.

— Megmutatni a Nesle-hotelt! kiáltott fel Perrine asszony, szeretném tudni, mi okból akarja megnézni?

— Hogy lássam, inyüinkre lesz-e, uogy jó helyünk lesz-e benne s hogy érdemes-e magunknak alkalmatlanságot okoznunk a miatt, hogy ide jöjjünk lakni.

— Hogyan, hogy ide jöjjenek lakni! Tehát bérbe vették a prévot urtól!

— Nem ő felsége adja oda nekünk.

— Ő felsége adja oda! kiáltott fel Perrine asszony, mindig jobban s jobban elbámulva.

— Teljes birtokunkba, — felelt Ascanio.

— Az önébe?

— Nem, jó asszony, nem egészen, hanem gazdáméba.

— S ki az ön gazdája, fiatal ember, ha szabad kérdenem? valamely nagy ur, kétségkívül?

fokban erre csakis nő lehet képes; mig nem Abelárdot szégyene csaknem megtörte.

E levelek Franciaországban közkezen forognak. Közkincsét képezik azok, az amugy is gazdag nemzetnek. A mult század végén korának egyik legnevezetesebb bölcsésze, Rosseau János Jakab, annyira föllekesült azok olvasásán, hogy megírta ugyancsak levelekben, bátran mondhatni, legszebb regényét: „A második Heloise-t“, mely, ha tán nem is mulja felül természetességben Heloise leveleit, (mert hisz mi mulhatja felül magát a természetet, s azt a mi természetes?) de a szerelem szenvedélyének classicus, hévteljes rajzolása által, rendkívül mély észjárás, eszmegazdagság és gondolatbőség, s népszerű életfilozofia által méltó párja amannak. Valóban a ki e leveleket olvassa, lehetetlen — ha még oly öreg is — hogy szive lázas mozgásba ne jöjjön! Hogy minő hatást keltet az emberben e mű, kell-e arra méltóbb példa, mint a melyet a világtörténelem e részben nyújt. Maga a szörny Robespierre rémuralma tetőpontján, e könyv olvasásánál ott feledte a hon baját, saját dicsőségét, ha szabad így kifejezni magunkat, emberi mindenhatóságát s egy szerény asztalos leányka társaságában, e mű felolvasásával tölté napjait, míg a leányka e rémber szenedélyesen megszeretvén, órákig szótlánul hallgatta. Ezek voltak Robespierre legboldogabb napjai.

E korszakot alkotó fenséges regényt megjelenésekor egész Franciaország olvasta, mert élesen fölemeli szavát benne a szerző (A „L'homme de la nature“) korának mesterkéltsege ellen, melyben az emberek azzal mulattatták egymást, hogy mindenki szelmszikkra pattogtatta, s melyet a krinolin, toupet, paróka és czopf jellemeztek. Hogy mivel mulattatták egymást e korban a salonokban, jellemzi egy példa, mely szerint a fiatal Boufflers grófnőtől, ki anyját és napát végtelen ragaszkodással szerette, azt kérdezték, mit tenne, ha e kettő közül csak egyiket lehetne valamely halálos veszélyből megmentenie? A felelet igen talpra esett volt: „Anyámat megmenteném, napammal pedig meghalnék.“ Melyik fiatal asszony adna mai nap a napaasszonyokra nézve ily hízogó feleletet? Rosseau volt az első, ki fennen hirdeté, hogy csak a természethez és természetességhez való visszatérés orvosolhatja mindazon bajokat, melyekkel a civilizáció az emberiséget elárasztotta, és természetességéből kiforgatta. Innen érthető azon osztatlan tetszés, melyben művei, s

— Több, mint ez, Perrine asszony, egy művész, ki Flórenczből jött, hogy ő legkevesztényebb Felsőségének szolgáljon.

— Ah! Ah! — szólt a jó asszony, ki nem igen jól érthette meg — s mit szokott gazdája csinálni?

— Mit szokott csinálni? mindent: fiatal leányok számára gyűrűket; királyi asztalok számára bilikonokat; istenek templomába szobrokat, azonkívül üres idejében városokat ostromol vagy véd a szerint, a mint szeszélye, vagy egy császárt megremegtetni, vagy egy pápát megvédeni ösztöni.

— Jézus, Mária! kiáltott Perrine asszony s hogy hívják gazdáját?

— Benvenuto Cellininek.

— Ez különös, e nevet még soha sem hallottam, mormogott a jó asszony, s mi a mestersége?

— Ötvös.

— Perrine asszony nagy szemeket meresztet Ascaniora.

— Ötvös! mormogta fogai közt, ötvös! s ön azt hiszi, hogy prévot messire, mint ilyen átfogja engedni palotáját egy... egy ötvösnek!

— Ha nem engedi át, akkor majd elveszük tőle.

(Folytatása következik.)

ezek közül különösen a fenti részesült. A mű alap gondolata csaknem ugyanaz, a mi Abelárd és Heloise történeté: az örök szerelem, melyből sem idők sem emberek nem gyógyítanak ki, de a melyet a hitbe vetett bizalom az erkölcs és erős akarattal ártalmatlanná tehetni, úgy hogy ezek segítségével önfeláldozás mellett, még az elbukott részére is, biztosítva van az erény diadala. A mű a classicus levelezés valódi mintaképe. s az, ki egyszer végig olvasta, bizonyára egész iskolán ment keresztül, úgy, hogy azt fogja tapasztalni, miszerint irány a szabatságban felettte sokat nyert, s ha leledzett benne, hétköznapiját jóformán levetkezte. Saint-Preux vége nem oly tragikus mint Abelárd-é; túléli Juliát, s mint gyanítani lehet, annak végső kívánságához képest, elveszi szerelmük meghittjét, a hű rokon- és barátnót, Klárát. Csak Julia végső napjainak és haldoklásának leírása oly megható, hogy annak olvasásánál minden érző szív kénytelen könyezni.

Rousseau művei közül legnagyobb sajnálatunkra tudunkkal még egy sem lévén magyarra fordítva, örömmel értesülünk, hogy az út e téren is nem sokára meglesz törve, amennyiben e lap egyik helybeli munkatársa már régebb idő óta azzal foglalkozik, hogy a „Második Heloise“-t a francia irodalom ezen egyik legkitünőbb gyöngyét eredetiből sikerült fordításban nyujtsa át jóformán meglepetésképpen a magyar olvasó közönségnek.

Őszintén kívánjuk, hogy a mű minél előbb napvilágot lásson s minden részről, úgy a nagy francia író tisztelőinél, mint a magyar olvasó közönségnél is élénk pártolásban részesüljön.

Itt még megszajjuk azoknak, a kiket illet, hogy a könyv első része városunk „leggyujtobb szemeeinek“ van ajánlva.

Markus.

Hirneves zeneköltők családi életéből.

(Szemelvények.)

Bellini valami Maria iránt gyulladt heves szerelemre, viszonszerelmet azonban nem remélhetett, mert azt már más férfihoz kötötték elválaszthatlan kötelékei a házasságnak. Es ez a Mária nem volt más, mint korának legnagyobb drámai énekesnője, Viardot-Garcera Paulina idősb nővére. A művészet terén férje után Malibran néven ismeri őt a világ, ki mintegy háládatosságból csak azért nyujtotta kezét az egyszerű mexicói, francia származásu, kereskedőnek, mert az. művészi körutja alkalmával nagy szükségbe jutott családját a legkétségbeejtőbb helyzetből segélyte ki. Amint azonban férje vagyombukottá lón, ismét felkereste a színpadot, s itt írta Bellini egyenesen az ő számára „Normát“ és „Romeot.“ Köztudomásu dolog, hogy művészi tehetségének s kimagasló egyéni individualitásának teljesen megfelelő ezen

két szerepével Malibran az egész zenészvilágot meghódította. Hirtelen halállal elhunyt férjét elveszítvén, férjhez ment Beriot hegedűművészhez. Ez megtörte Bellini szívét. Veszedelmesen megbetegedett, s rövid időre ezután meg is halt jó barátja Lablache énekes karjai közt, végperceiben is folyton Mária nevét sóhajtozván. De Malibranra is anyira hatott e körülmény, oly nagyfokú kedélyrázkódtatáson ment át, hogy a sirboltjelenetet Bellini zenéjével képtelen volt többé énekelni, úgy hogy ezentúl „Montechi“ harmadik felvonása Vacey zenéjével adatott. — Uj férje egyik diadalról a másikra, egyik ünnepélyről a másikra vezette; e közben Mária zeneszerzés és költészettel foglalkozott, avagy jelmezeit rajzolta, — varrt, kocsikázott, uszott, tornászott, sőt a jokeyklub legelőkelőbb tagjaival fogadásból versenyt lovagolt. Amily nagy volt különben Malibran mint művész, ép oly türhellen volt versenyképes pályatársnőivel szemben. Schröder-Devrient Vilmát a legalattomosabb intrigákkal üldözte. Magán bizonyult be leginkább, amit kevésre becsült társnőjéről Sonntagról mondott: „Elle est grande dans son genre, mais son genre est petit.“

Donizeit egy kis Rita nevű csinos varróleányka hevitette „Lucia“ szép dallamai megírására, ki Milano azon melékutcainak egyikébe lakott, hol a dínnyes virágáruslánykák ütötték fel sátraikat. Egyik szép napon felfedezte a csinos kicsikét a szintén kedves megjelenésű Pedrazzi tenorista, s elég volt magát megláttatni, s győzni. Az ekként eltántorított leányka hűtlenségét annyira szívére vette Donizetti, hogy ennek következtében oly nagymérvű lázas betegségbe esett, mely szellemi tehetőségét is örökre megbénította. A legnagyobb levertség vett rajta erőt, úgy hogy képes volt napokon át mozdulatlanul egy helyben megülni, elégedetlen volt magával s környezetével, semmit sem törődve lángeze- s maradandó alkotásaival, magába mélyedve, folytonos sajnálkozással, mormogá magában: „povero Donizetti!“ Rita mint énekesnő egyik külvárosi színházhoz szerződött, de könnyelműségében mindinkább mélyebben sülyedve, szépségét és üdeségét is annyira elvesztette, hogy utóbb már senki által sem vétetve észre, Milano utcáin lelte gyászos halálát.

Amily féktelen és zajosnak látjuk Berlioz Hectort műveiben, ép oly nyugtalan hullámbzásban voltak az érzelmek szívében is. Már tizenkét éves korában lángragyúlt a románczköltészet és zeneszerzéssel foglalkozó gyermek szíve a tizennyolcz éves Estella iránt, ki a rajongót persze kinevette. Később bizonyos daemoni hatalom vonzotta egy angol színésztrupp igazgatónöjéhez, Smithson Henriettehez, ki maga is működő tagja lévén társulatának, a párisiakat az „Odeon“-ban Shakespeare drámáival bájolta el. Berlioz a különösen Ophelia szerepében általan meg-

csodált Henriette nek nyakra-főre küldözgette égő szerelmet lehellő leveleit, de eleintén persze eredménytelenül. Csak miután társulatával csúfosan megbukott, s ezenkívül még az a szerencsétlenség is érte, hogy egy alkalommal a kocsiól kiugorván, lábát törte, — határozta magát el, hogy kezét nyujtja a megszánt művésznék. 300 frankot vett kölcsön, hogy háztartásának első szükségleteit beszerezhesse, de azért két hétig teljesen boldog volt. Hátrahagyott irataiban így szól Berlioz család boldogságáról: „Igen gyakran szótlanul ültünk egymás mellett. Feleségem vállamra hajtja fejét, kezét homlokomra szoritva, oly gyönyörű képet nyujt helyzetünk, minőről a leggeniálisabb festő sem álmodott soha. Édesen mosolyog szemembe, szeme könybe lábad s így szól hozzám: „Túlboldog vagyok és sírnom kell örömben, ha meggondolom, mily drága vagyok én előtted,“ s nyugodtan nézem könyes szemét, mig nem így szólit meg: „Énekelj Hectorom, énekelj valamit!“ — Es ime a „Symphonie phantastique“ nyugtalan kedélyü, folyton változatosságot hajhászó természetü szerzője nem lehetett állandó boldogság részesévé. Henriette nagyon is alapos feltékenkedései annyira feldúlták családi békéjüket, hogy végre is el kellett tőle válnia. Halála után elvette Rezio énekesnőt, kit mint a feltékenyen örözt első házasság egyetlen gyermekét, csakhamar kiragadott a kérlelhetetlen halál ölelő karjai közül. De szíve első hölgyét feledni sosem tudta. Mint megtörődött beteges agg, vissza emlékezett Lyonban, özvegyiségében élő Estellájára, kinek már rég megnősült gyermekei mellett, még az az öröm jutott, hogy Berlioz legujabb keletü s meleg szerelemtől ömlengő leveleit öregségében is gyönyörrel olvashatta.

(Folytatása következik.)

Pécsi színház.

Szerdán, 1882. márczius 22-én adatik:

A hol mulatnak.

Vigjáték 2 felvonásban. Irta Pailleron. Fordította Huszár Imre.

Ezt megelőzi:

A házaselet sőtartója.

Vigjáték 1 felvonásban. Fordította S. M.

Kezdeté 7 óraker.

Laptulajdonos Ramazetter Károly.
Felelős szerkesztő Bolgár Kálmán.

ÜZLET-MEGNYITÁS.

Van szerencsénk a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy a helybeli piaczon, a Király-utczai 10. számú Dr. Schwarcz-féle házban

KALAP- és CZIPŐ-TÁRT

nyitottunk, melyben a legsolidabb budapesti, bécsi és külföldi gyártmányu férfi- és gyermek-kalapokat, valamint férfi-, női- és gyermek-czipőket nagy választékban tartani fogunk.

Ajánlunk egyszersmind nagy készletben levő különleges, azaz finomabb minőségü férfi-fehérmüinket, u. m. ingeket, gallérokat, kézelőket, továbbá esernyőket és gummiköpenyeket, valamint minden e szakba vágó cikkekét a legjutányosabb áron.

Mély tisztelettel

Krausz Sándor és Társa.

➡ Vidéki megbizások gyorsan és lelkismeretesen teljesittetnek. ➡